

Resultat från däckundersökning genomförd i samband med kampanj Däckrazzia 2005

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning	3
Bakgrund.....	4
Däckrisk.....	4
Mönsterdjup.....	4
Lufttryck.....	4
Finsk förebild	4
Mindre kampanj 2004	4
Genomförande.....	5
Syfte	5
Resultat	6
1. Förares kön och bilarnas ålder	6
2. Slitna däck.....	6
3. Dålig koll på hur slitna däcken är	8
4. Olagliga däck	10
5. Medelmönsterdjup.....	12
6. För lite lufttryck i däcken.....	14
7. Dålig koll på lufttrycket	16
8. Var finns de bästa och sämsta däcken i Sverige?	18
9. Jämförelse med 2004 års kampanj i Södermanland	18

Sammanfattning

- Kampanjen Däckrazzia 2005 genomfördes i början av september. 83 däckrazzior genomfördes, från Malmö i söder till Östersund i norr.
- Efter polisens obligatoriska kontroll erbjöds bilisterna en frivillig mätning av däckens mönsterdjup och lufttryck samt att få information om mönsterdjupets och lufttryckets betydelse för trafiksäkerheten och miljön.
- Bakom kampanjen står Polisen, NTF, Bilprovningen och Däckbranschens Informationsråd.
- Totalt kontrollerades 4 134 bilar.
- 33 % körde på minst ett slitet däck (0–3 mm mönsterdjup). Om de uppmätta värdena vid däckrazziorna är representativa för hela Sverige skulle det innebära att ca 1,4 miljoner bilar på Sveriges vägar har minst ett slitet däck.
- Endast 11 % av bilförarna ansåg att deras däck var slitna, när de tillfrågades innan mätningen påbörjades.
- 44 % bedömde att deras däck hade ett bättre mönsterdjup än de visade sig ha när de kontrollerades.
- Kvinnliga förare tror i större utsträckning än manliga förare att deras däck har ett bättre mönsterdjup än de verkligen har.
- Äldre bilar har generellt mer slitna däck än nyare bilar.
- 6 % av alla undersökta bilar hade minst ett olagligt däck (<1,6 mm mönsterdjup).
- En större andel kvinnliga förare än manliga förare körde på olagliga däck.
- 9 % av bilar som var 10 år eller äldre hade minst ett olagligt däck.
- Medelmönsterdjupet var 4,8 mm.
- 10 % av alla undersökta bilar hade rejält för lite luft i minst ett däck (0–1,6 bar).
- En större andel kvinnliga förare än manliga förare hade rejält för lite luft i minst ett däck.
- En större andel äldre än nyare bilar hade rejält för lite luft i minst ett däck.
- 67 % angav att det var längre än en månad sedan de kollade lufttrycket, alternativt inte visste när det kollades senast.
- Det genomsnittliga lufttrycket var 2,3 bar.
- Regionerna Småland, Östergötland/Närke och Västmanland utmärkte sig som bättre än övriga regioner där däckrazzior genomfördes.

Bakgrund

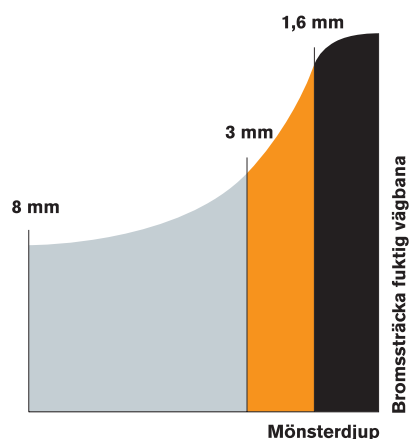
Däckrisk

När det gäller aktiv säkerhet, att undvika att en trafikolycka inträffar, spelar bra däck en avgörande roll. Enligt undersökningar i Finland¹ finns någon däckrisk med i var sjätte trafikolycka med dödlig utgång. Exempel på däckrisker i de finska undersökningarna är:

För väglaget olämpliga däck	25 %
Dåliga dubbdäck	21 %
Slitna däck	18 %
Däck med olika egenskaper	13 %
För lågt lufttryck	12 %
Olika lufttryck	4 %
För fordonet opassande däck	1 %
Övriga däckrisker	6 %

Mönsterdjup

När däcken slits under 3 millimeter ökar, vid vått väglag, bromssträckan och risken för vattenplaning betydligt. Sommardäcken är olagliga när de slits under 1,6 mm.

Lufttryck

För lågt lufttryck gör att däcken slits ut i förtid och ökar bränsleförbrukningen. Rätt lufttryck är också en fråga om trafiksäkerhet. Med för lite lufttryck kan bilen bli svår att hantera i en kritisk situation. Dåligt pumpade däck kan också bli för varma och då ökar risken för punktering.

Finsk förebild

I Finland startade en motsvarande kampanj 1997 och pågår fortfarande. Genomslaget där har varit mycket stort och finländarna har varit väldigt positiva till sättet att öka kunskapen om bland annat däckens betydelse för trafiksäkerheten. Andelen i Finland som kör med slitna däck har minskat betydligt under kampanjperioden.

Mindre kampanj 2004

I början av september 2004 genomfördes en mindre kampanj Däckrazzia i Sverige i Södermanland. 910 bilar kontrollerades då vid 19 däckrazziatillfällen.

¹ Av undersökningskommissioner utredda trafikolyckor med dödlig utgång 1991–2002 (N: 3.252).

Genomförande

Kampanjen Däckrazzia 2005 genomfördes i början av september 2005. Vid 83 däckrazzia-tillfällen, från Malmö i söder till Östersund i norr deltog polisen samt representanter för NTF och däckbranschen. Bakom kampanjen står Polisen, NTF, Bilprovningen och Däckbranschens Informationsråd.

Efter polisens obligatoriska kontroll erbjöds bilisterna en frivillig mätning av däckens mönsterdjup och lufttryck samt att få information om mönsterdjupets och lufttryckets betydelse för trafiksäkerheten och miljön.

Totalt kontrollerades 4 134 bilar. Den regionala fördelningen var följande:

Skåne/Blekinge:	401 bilar
Malmö, Bjuv, Osby, Landskrona, Kristianstad, Karlskrona, Ronneby	
Småland:	501 bilar
Jönköping, Växjö, Ljungby, Kalmar, Oskarshamn	
Västra Götaland:	467 bilar
Göteborg, Skara, Borås, Ulricehamn, Lidköping, Skövde	
Östergötland/Närke:	437 bilar
Linköping, Norrköping, Örebro	
Södermanland:	391 bilar
Nyköping, Eskilstuna, Gnesta, Katrineholm, Strängnäs, Flen, Trosa	
Västmanland:	402 bilar
Nora, Västerås, Köping, Sala, Fagersta, Ramsnäs	
Stockholm/Uppland:	516 bilar
Stockholm, Uppsala	
Gävleborg:	599 bilar
Gävle, Sandviken, Hudiksvall, Bollnäs, Söderhamn	
Jämtland/Västernorrland:	420 bilar
Östersund, Brunflo, Sundsvall	

Uppmätta värden på mönsterdjup och lufttryck på bilens däck meddelades bilisten. Uppgifterna registrerades också i en blankett tillsammans med uppgifter om bilens årsmodell, förarens bedömning av kvaliteten på däckets mönsterdjup samt när lufttrycket i däck-
en kollades senast.

Syfte

Syftet med kampanj Däckrazzia är att öka bilisternas kunskap om mönsterdjupets betydelse för trafiksäkerheten och om lufttryckets betydelse för miljön, trafiksäkerheten och privat-
ekonomin. Syftet är också att påminna om bilistens ansvar att hålla koll på sina däck.

Resultatet av däckundersökningen används som underlag för planering av framtida motsva-
rande kampanjer. Däckundersökningen görs också för att få underlag för kommunikation
till olika målgrupper och för att ha underlag för utvärderingar av effekter av kampanjen.

Resultat

1. Förarens kön och bilarnas ålder

32 % av de kontrollerade bilarna kördes av kvinnor.

32 % av bilarna som undersöktes var av årsmodell 1995 eller äldre, 31 % av årsmodell 1996–2000 och 36 % var av årsmodell 2001 eller nyare (blir ej 100% pga avrundningsfel).

2. Slitna däck

Var tredje kontrollerad bil (33 %) hade minst ett slitet däck. Däck som har 3 mm mönsterdjup eller mindre bedöms som slitna. Om de uppmätta värdena vid däckrazziorna är representativa för hela Sverige skulle det innebära att ca 1,4 miljoner bilar på Sveriges vägar har minst ett slitet däck.

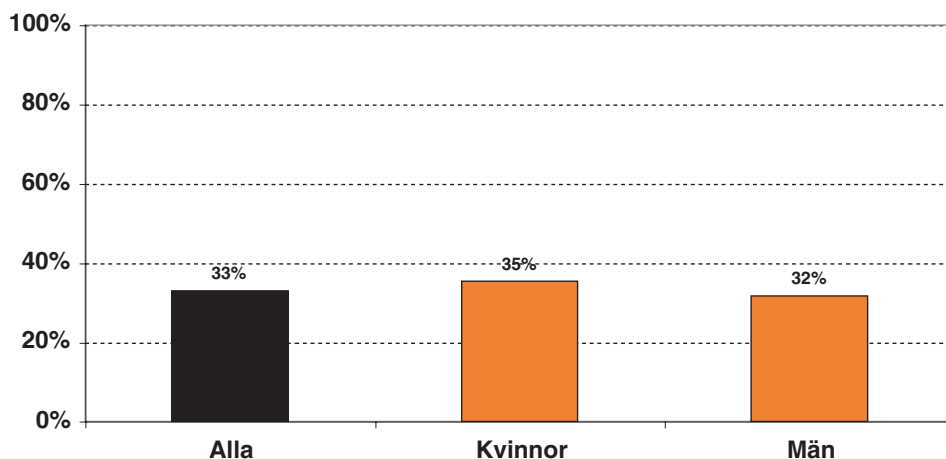
Andelen kvinnliga förare med minst ett slitet däck var något större (35 %) än andelen manliga (32 %).

Andelen slitna däck var tydligt större på äldre bilar än nyare bilar. Av de undersökta bilarna av årsmodell 1995 eller äldre hade hela 41 % minst ett däck med 3 mm mönsterdjup eller mindre. 35 % av bilar av årsmodell 1996 till 2000 samt 23 % av bilarna av årsmodell 2001 eller nyare hade minst ett slitet däck.

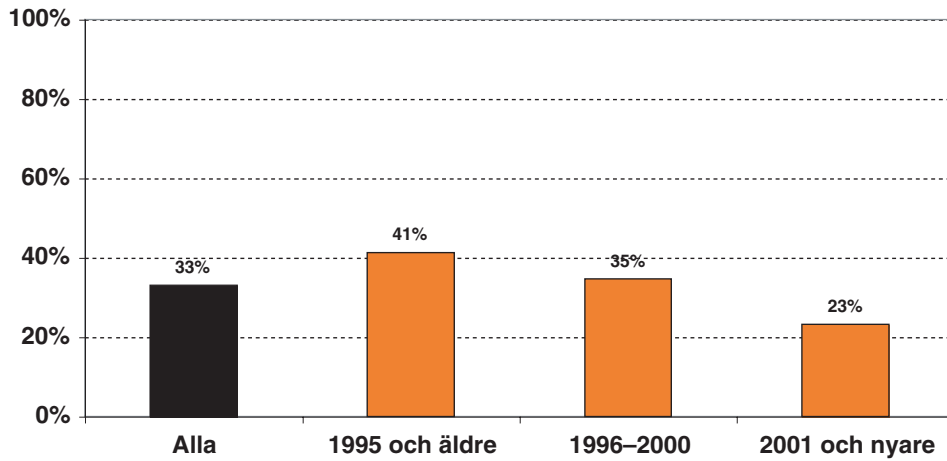
Största andel som körde med minst ett däck med 3 mm eller mindre mönsterdjup var det i Skåne/Blekinge (43 %) och minst andel i Småland respektive Östergötland/Närke (28 %).

Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

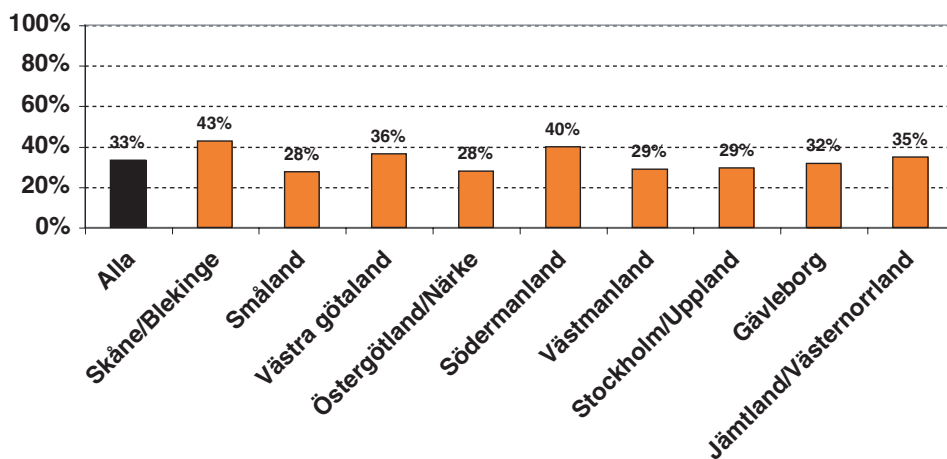
1. Småland:	28 %
1. Östergötland/Närke:	28 %
3. Västmanland:	29 %
3. Stockholm/Uppland:	29 %
5. Gävleborg:	32 %
6. Jämtland/Västernorrland:	35 %
7. Västra Götaland:	36 %
8. Södermanland:	40 %
9. Skåne/Blekinge:	43 %

Figur 1: Andel bilar med slitna däck – skillnad med avseende på kön.

Figur 2: Andel bilar med slitna däck – skillnad med avseende på årsmodell.

Figur 3: Andel bilar med slitna däck – skillnad med avseende på region.

3. Dålig koll på hur slitna däcken är

Bara 11 % trodde att deras bil hade slitna däck. Nästan varannan, 47 %, trodde att deras däck var bra. Den verkliga andelen slitna däck, efter att mätning av mönsterdjupet gjorts, var 33 % medan den verkliga andelen bra däck var 27 %.

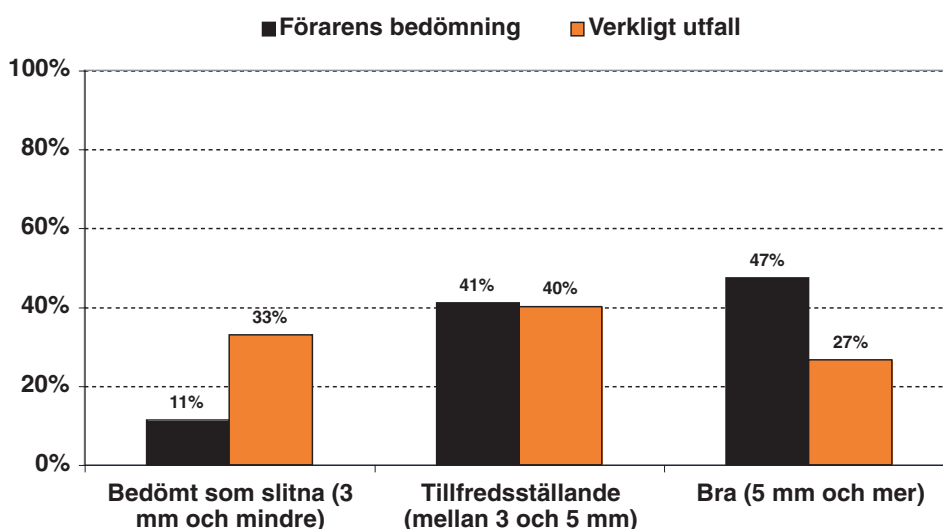
Alternativen som föraren fick välja mellan var ”slitna” (3 mm och mindre), ”tillfredsställande” (mellan 3 och 5 mm) samt ”bra” (5 mm och mer).

Hela 44 % bedömde att deras däck hade ett bättre mönsterdjup än de visade sig ha när de kontrollerades. Kvinnorna var generellt något mer optimistiska i sin bedömning. 48 % av de kvinnliga förarna bedömde att deras däck var bättre än de var. Motsvarande andel för de manliga förarna var 42 %.

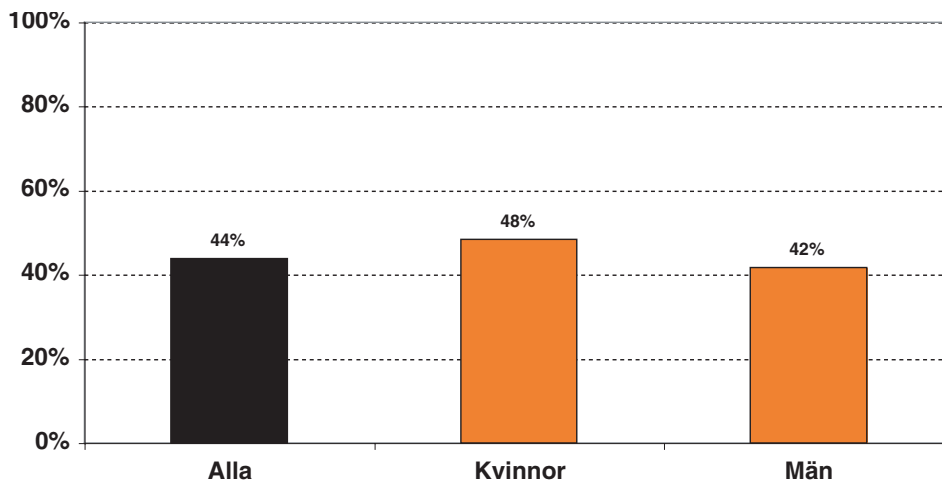
En större andel av förarna av äldre bilar hade en övertro på däckens mönsterdjup jämfört med förare av nyare bilar. 46 % av förarna av bilar av årsmodell 2000 eller äldre bedömde att de hade bättre mönsterdjup än de verkligen hade. Motsvarande andel för bilar av årsmodell 2001 och nyare var 40 %. Sannolikt beror denna skillnad mer på att nyare bilar faktiskt har mindre slitna däck (se figur 2) än på en större kunskap om däcken hos förare av nyare bilar.

Störst andel förare som bedömde att de hade bättre mönsterdjup än de verkligen hade fanns i Jämtland/Västernorrland (50 %) och minst andel i Östergötland/Närke (35 %). Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

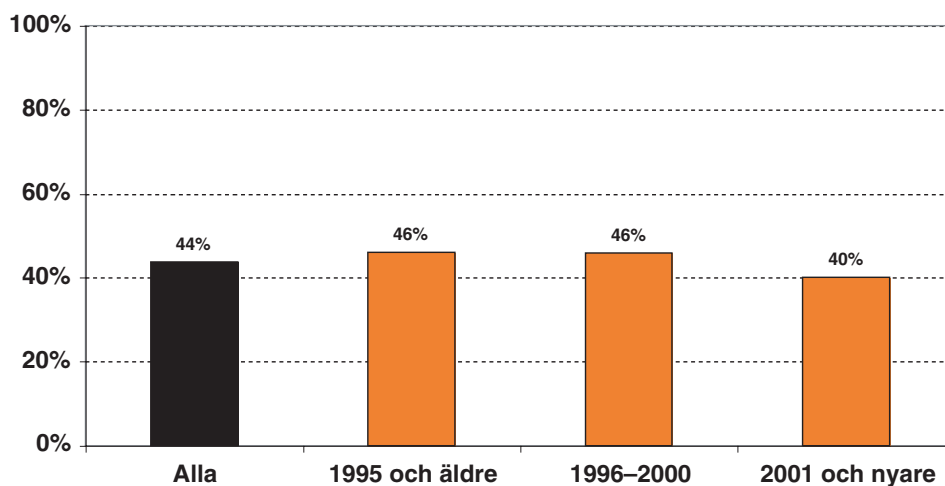
1. Östergötland/Närke:35 %
2. Stockholm/Uppland:41 %
3. Gävleborg:42 %
3. Västmanland:42 %
5. Skåne/Blekinge:43 %
6. Småland:46 %
7. Södermanland:48 %
8. Västra Götaland:49 %
9. Jämtland/Västernorrland:50 %

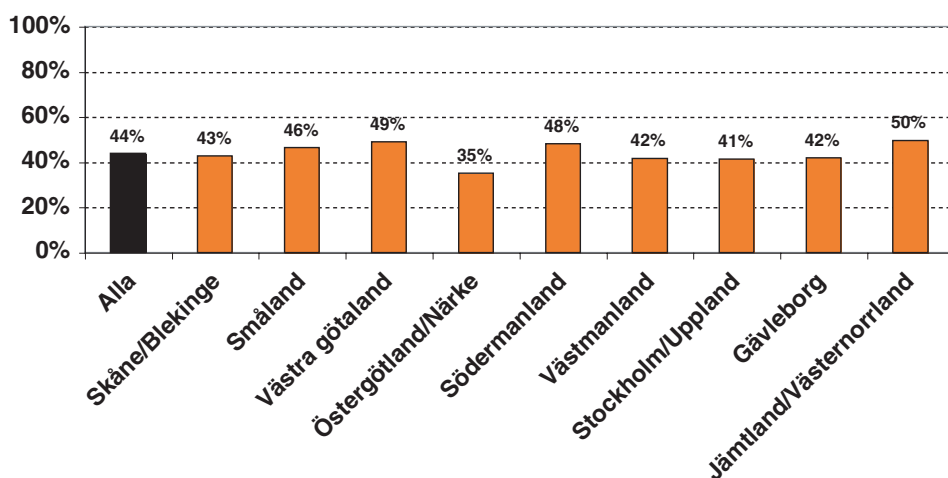
Figur 4: Däckens kvalitet vad gäller mönsterdjup – förarens bedömning respektive verkligt utfall, efter mätning av mönsterdjupet.

Figur 5: Andel som bedömt att de hade ett bättre mönsterdjup än de verkligen hade – skillnad med avseende på kön.

Figur 6: Andel som bedömt att de hade ett bättre mönsterdjup än de verkligen hade – skillnad med avseende på årsmodell.

Figur 7: Andel som bedömt att de hade ett bättre mönsterdjup än de verkligen hade – skillnad med avseende på region.

4. Olagliga däck

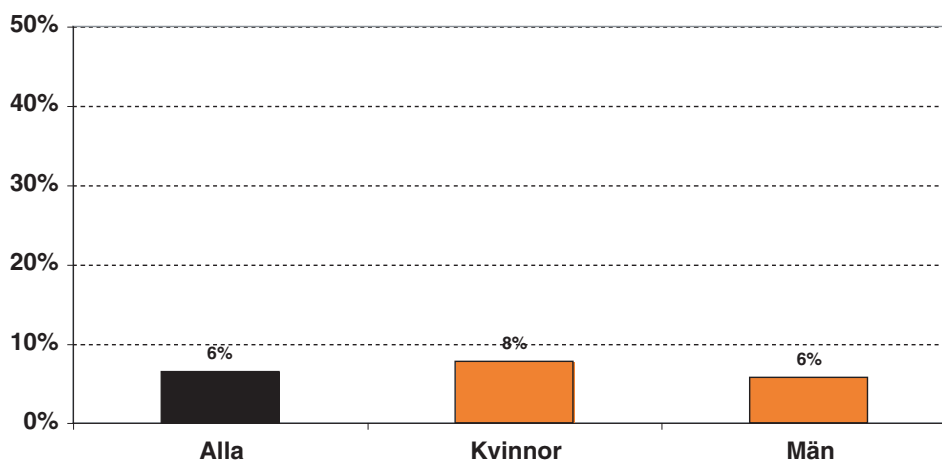
Andelen som körde på minst ett däck med olagligt mönsterdjup (<1,6 mm mönsterdjup) var 6 %. Fler kvinnor än män körde på minst ett olagligt däck.

Bland bilar av årsmodell 1995 och äldre var det betydligt vanligare med olagligt mönsterdjup (9 %) än på bilar av årsmodell 2001 och nyare (4 %).

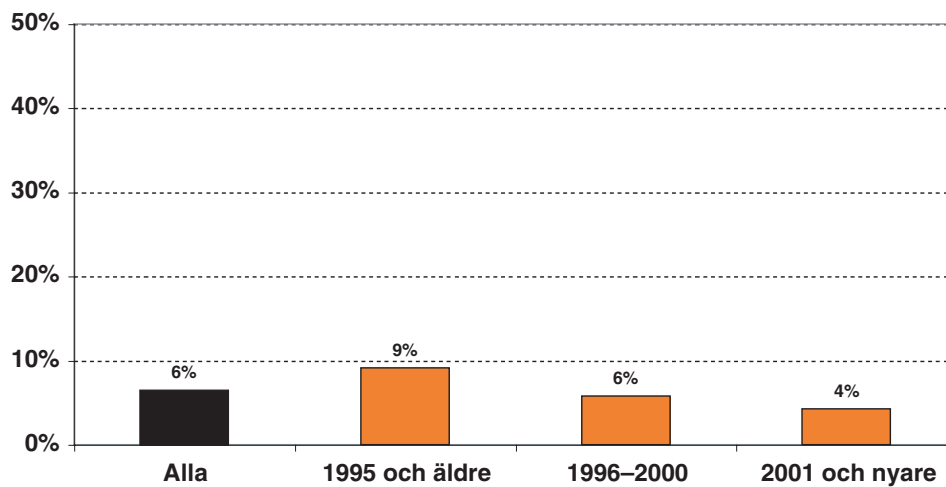
Största andel förare som körde på olagliga däck fanns i Skåne/Blekinge (11 %) och minst andel i Småland, Östergötland/Närke, Västmanland och Gävleborg (4 eller 5 %).

Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

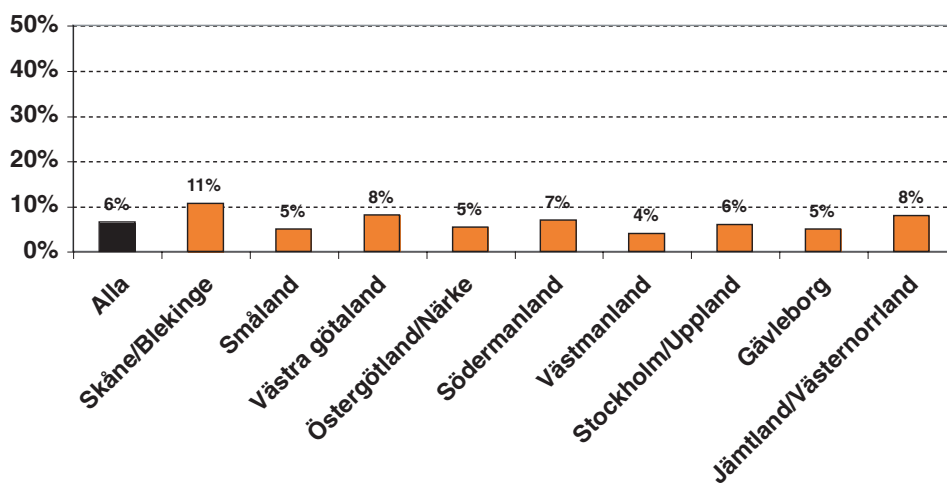
1. Västmanland:	4 %
2. Småland:	5 %
2. Östergötland/Närke:	5 %
2. Gävleborg:	5 %
5. Stockholm/Uppland:	6 %
6. Södermanland:	7 %
7. Västra Götaland:	8 %
7. Jämtland/Västernorrland:	8 %
9. Skåne/Blekinge:	11 %

Figur 8: Andel bilar med olagliga däck (mindre än 1,6 mm mönsterdjup) – skillnad med avseende på kön.

Figur 9: Andel bilar med olagliga däck (mindre än 1,6 mm mönsterdjup) – skillnad med avseende på årsmodell.

Figur 10: Andel bilar med olagliga däck (mindre än 1,6 mm mönsterdjup) – skillnad med avseende på region.

5. Medelmönsterdjup

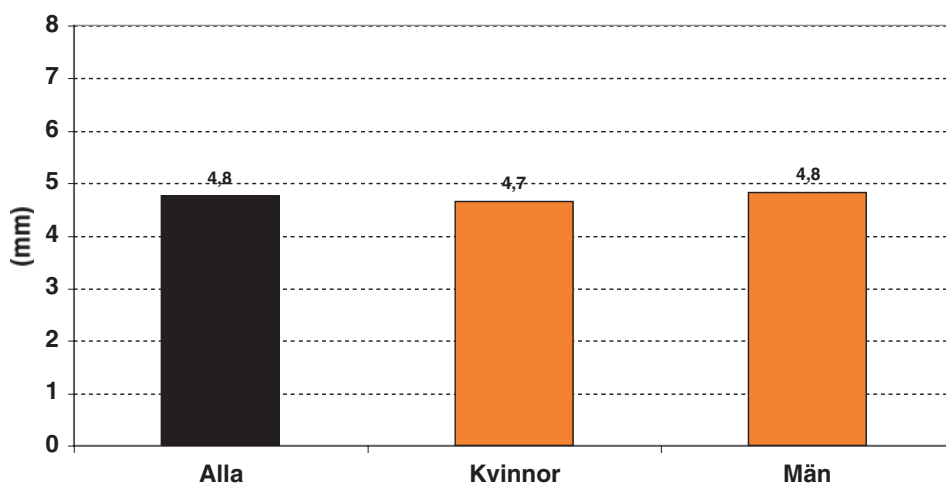
Medelmönsterdjupet på alla undersökta däck var 4,8 mm. Det var ingen tydlig skillnad i medelmönsterdjupet på däcken hos kvinnliga respektive manliga förare.

Äldre bilar, av årsmodell 1995 och äldre, hade ett lägre medelmönsterdjup (4,4 mm). Motsvarande medelvärde för bilar av årsmodell 1996–2000 var 4,7 mm och för bilar av årsmodell 2001 och senare 5,1 mm.

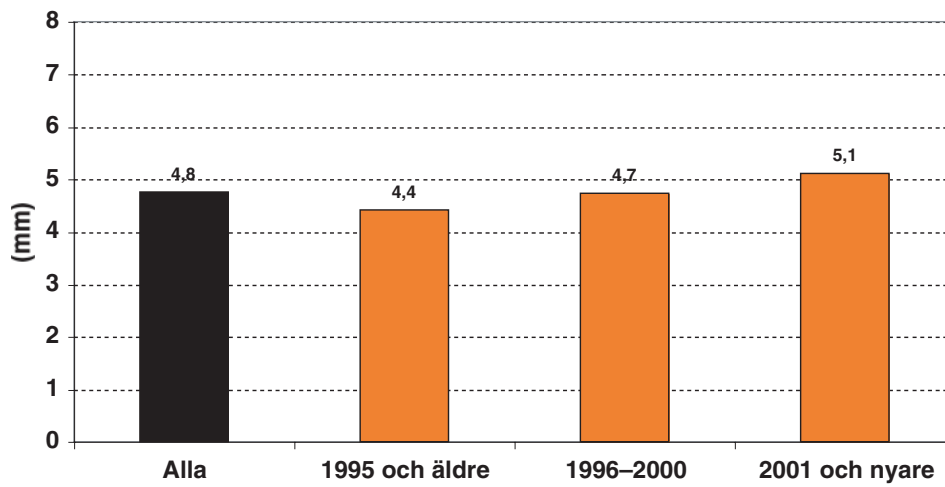
I olika delar av Sverige skiljde det upp till 0,5 mm i medelmönsterdjup. Störst medelmönsterdjup fanns i Småland (5,0 mm) och minst i Skåne/Blekinge och Södermanland (4,5 mm). Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

1. Småland:	5,0 mm
2. Östergötland/Närke:	4,9 mm
2. Stockholm/Uppland:	4,9 mm
4. Västra Götaland:	4,8 mm
4. Västmanland:	4,8 mm
4. Gävleborg:	4,8 mm
7. Jämtland/Västernorrland:	4,6 mm
8. Skåne/Blekinge:	4,5 mm
8. Södermanland:	4,5 mm

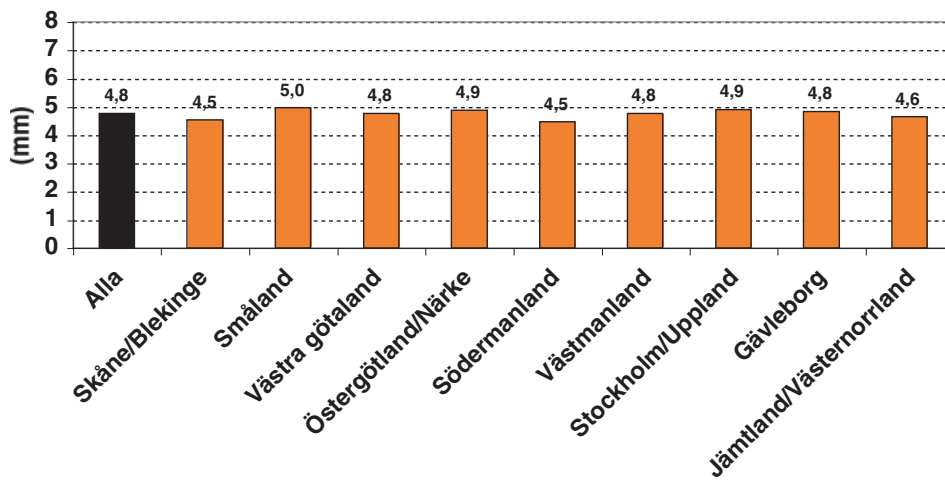
De undersökta bilarna har ofta inte samma mönsterdjup på alla fyra däcken. Medelmönsterdjupet på varje undersökt bils mest slitna däck ligger 0,9 mm under medelmönsterdjupet för alla mätta däck.

Figur 11: Medelmönsterdjup på alla mätta däck – skillnad med avseende på kön.

Figur 12: Medelmönsterdjup på alla mätta däck – skillnad med avseende på årsmoddell.

Figur 13: Medelmönsterdjup på alla mätta däck – skillnad med avseende på region.

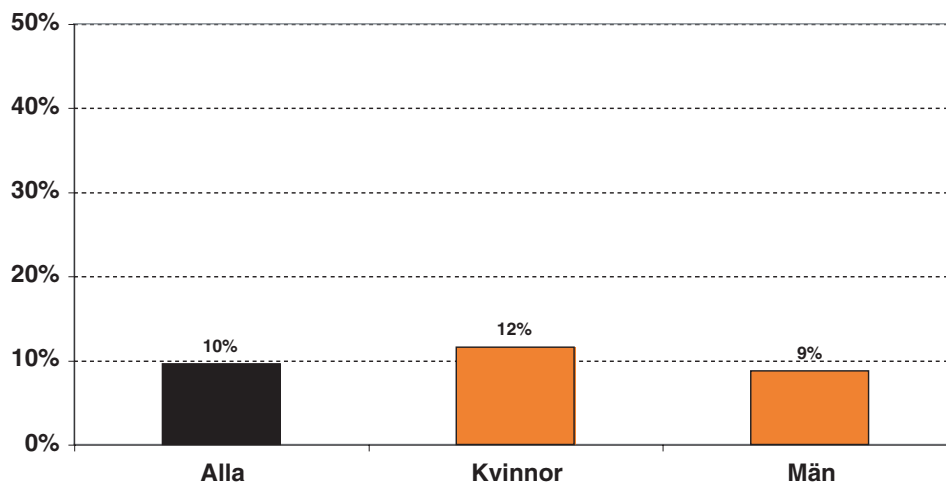
6. För lite lufttryck i däcken

Det genomsnittliga lufttrycket på alla undersökta däck var 2,3 bar. Var tionde bil hade minst ett däck med rejält för lite lufttryck (1,6 bar eller mindre). Andelen kvinnor som körde med rejält för lite lufttryck i däcken var större (12 %) än andelen män (9 %).

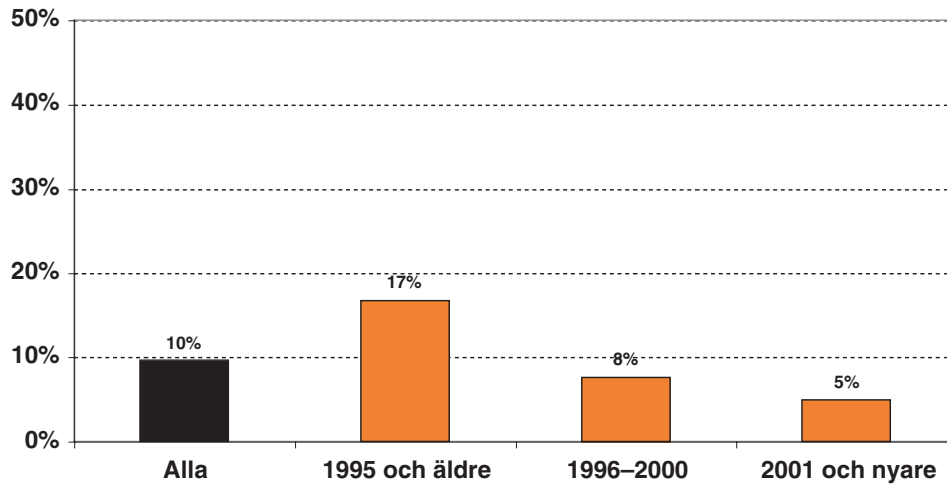
Andelen bilar som kör omkring med minst ett däck med rejält för lite luft var klart högre bland de äldre bilarna. Andelen var 17 % bland bilarna av årsmodell 1995 och äldre. Motsvarande andel för bilar av årsmodell 1996–2000 var 8 % och för bilar av årsmodell 2001 och senare 5 %.

I Småland, Östergötland/Närke och Västmanland var andelen som hade rejält för lite luft i minst ett däck lägst (7 %). Andelen var högst i Skåne/Blekinge och Jämtland/Västernorrland (13 %). Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

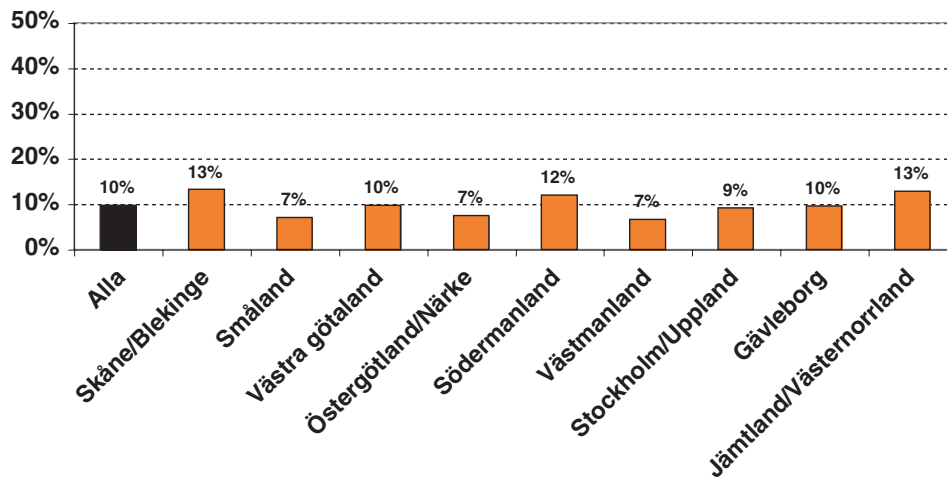
1. Småland:	7 %
1. Östergötland/Närke:	7 %
1. Västmanland:	7 %
4. Stockholm/Uppland:	9 %
5. Västra Götaland:	10 %
5. Gävleborg:	10 %
7. Södermanland:	12 %
8. Skåne/Blekinge:	13 %
8. Jämtland/Västernorrland:	13 %

Figur 14: Andel bilar med rejält för lite lufttryck i minst ett däck (1,6 bar eller mindre) – skillnad med avseende på kön.

Figur 15: Andel bilar med rejält för lite lufttryck i minst ett däck (1,6 bar eller mindre) – skillnad med avseende på årsmodell.

Figur 16: Andel bilar med rejält för lite lufttryck i minst ett däck (1,6 bar eller mindre) – skillnad med avseende på region.

7. Dålig koll på lufttrycket

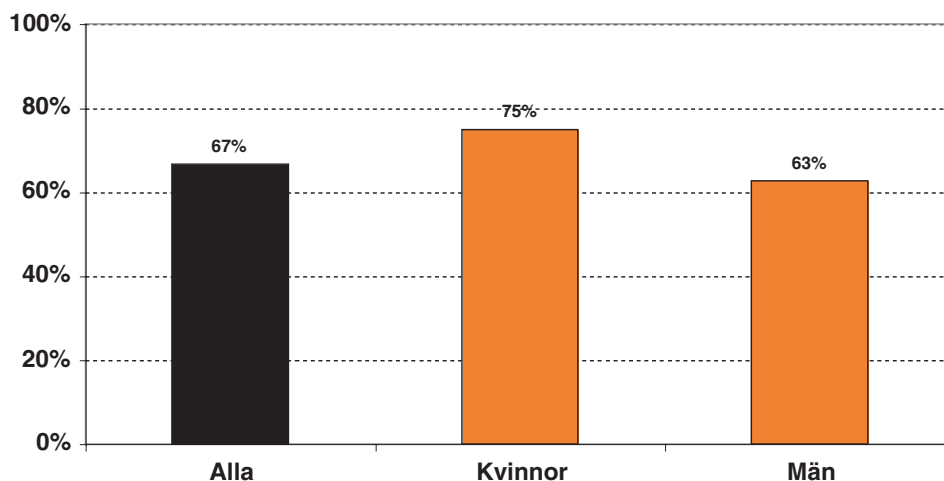
Två tredjedelar (67 %) av alla tillfrågade hade inte kontrollerat lufttrycket i däcken den senaste månaden eller visste inte när det gjordes senast.

Kvinnorna var sämre på att ha koll på lufttrycket i däcken. 75 % av kvinnorna hade inte kollat lufttrycket den senaste månaden eller visste inte när det skett senast. Motsvarande andel för männen var 63%.

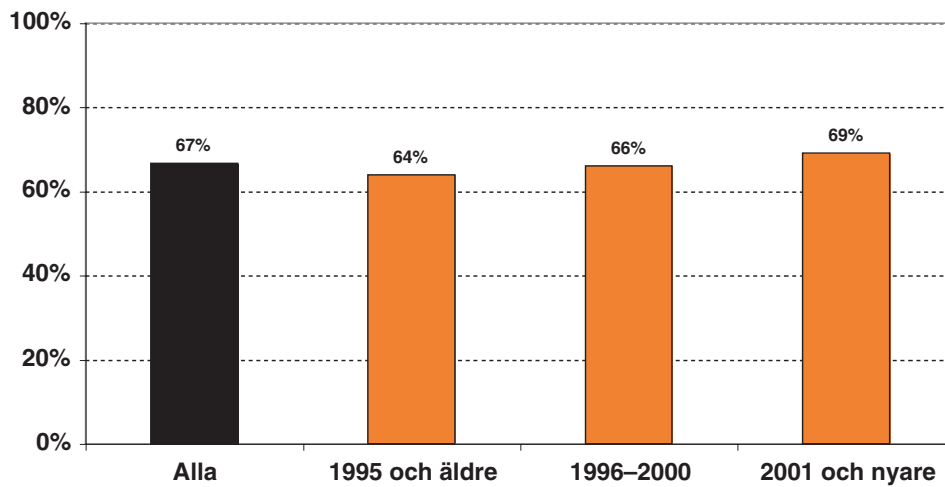
Andelen förare av äldre bilar som inte har koll på lufttrycket är något mindre än andelen förare av nyare bilar.

I Småland var andelen som inte kollat lufttrycket den senaste månaden eller inte visste när det skett senast lägst (58 %) och i Västra Götaland högst (74 %). Resultatet i respektive region, rangordnat med det sämsta resultatet sist, var:

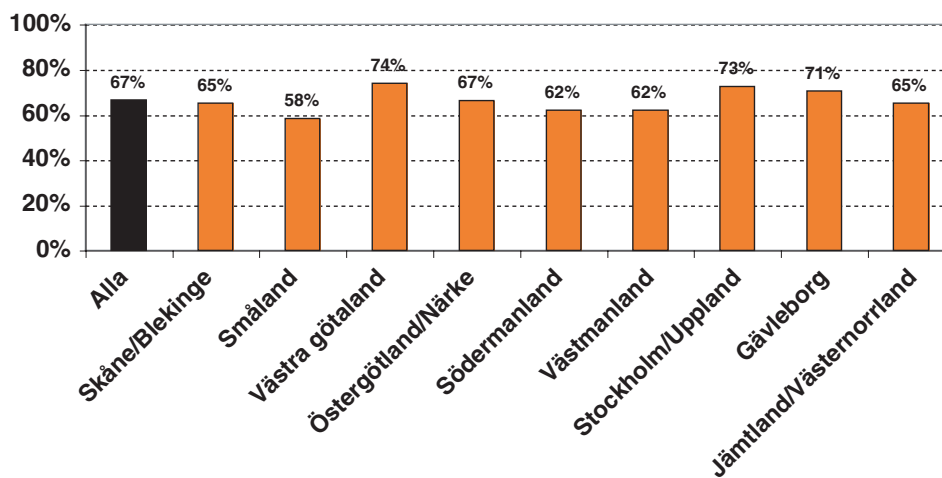
1. Småland:	58 %
2. Södermanland:	62 %
2. Västmanland:	62 %
4. Skåne/Blekinge:	65 %
4. Jämtland/Västernorrland:	65 %
6. Östergötland/Närke:	67 %
7. Gävleborg:	71 %
8. Stockholm/Uppland:	73 %
7. Västra Götaland:	74 %

Figur 17: Andel förare som inte har kontrollerat däckens lufttryck den senaste månaden eller ej vet när det skedde senast – skillnad med avseende på kön.

Figur 18: Andel förare som inte har kontrollerat däckens lufttryck den senaste månaden eller ej vet när det skedde senast – skillnad med avseende på årsmoddell.

Figur 19: Andel förare som inte har kontrollerat däckens lufttryck den senaste månaden eller ej vet när det skedde senast – skillnad med avseende på region.

8. Var finns de bästa och sämsta däcken i Sverige?

När ovan redovisade resultat för respektive region vägs samman framkommer att tre regioner utmärker sig som klart bättre än övriga. Två regioner hamnar i mitten och fyra är klart sämre än övriga.

Regionerna tilldelas poäng efter respektive placering, 1 poäng för en bästa placering, 9 poäng för en sämsta placering. Då framkommer följande rangordning (lägst poäng innebär alltså bäst resultat):

1. Småland	12 poäng
2. Östergötland/Närke	13 poäng
3. Västmanland	14 poäng
<hr/>	
4. Stockholm/Uppland	24 poäng
5. Gävleborg	26 poäng
<hr/>	
6. Södermanland	38 poäng
7. Västra Götaland	40 poäng
8. Jämtland/Västernorrland	41 poäng
9. Skåne/Blekinge	43 poäng

9. Jämförelse med 2004 års kampanj i Södermanland

2004 genomfördes kampanj Däckrazzia på prov i Södermanland. Kampanjen fick stor uppmärksamhet. Trots detta visar inte resultaten från 2005 år kampanj Däckrazzia på en bättre däckstandard i Södermanland 2005, jämfört med 2004. Snarare är det tvärt om. Det enda ställe där en förbättring kan ses 2005 jämfört med 2004 är på att andelen som inte har koll på lufttrycket har minskat något.

	Södermanland 2005	Södermanland 2004
Andel slitna däck (≤ 3 mm):	40 %	31 %
Bedömt för bra mönsterdjup:	48 %	43 %
Andel olagliga däck ($< 1,6$ mm):	7 %	4 %
Medelmönssterdjup:	4,5 mm	4,8 mm
Rejält för lite lufttryck ($\leq 1,6$ bar):	12 %	10 %
Ej kollat lufttrycket senaste månad/vet ej när:	62 %	64 %

Resultaten i Södermanland pekar på att det krävs långsiktigt arbete för att nå ut med budskap om värdet av bra mönsterdjup och värdet av att hålla koll på lufttrycket i däcken.

För mer information, kontakta:

Pontus Grönvall, Däckbranschens Informationsråd,
pontus@promotion.se, 0340-67 30 01, 070-567 37 47

Inge Carreman, Trafikpolischef, Polismyndigheten i Södermanlands län,
inge.carreman@polisen.se, 016-16 20 21, 070-331 35 41

Mats Carlsson, Utvecklingschef, NTF,
mats.carlsson@ntf.se, 08-705 59 10, 070-311 24 30

Cecilia Granlund, Informatör, Bilprovningen,
cecilia.granlund@bilprovningen, 08-759 22 79, 070-687 03 66

www.dackrazzia.se

www.polisen.se

Däckbranschens Informationsråd
Däckleverantörernas Förening (DF) • Däckspecialisternas Riksförbund (DRF)
Svensk Däckövertvinning AB (SDAB) • Scandinavian Tire and Rim Organization (STRO)

www.dackinfo.nu

www.ntf.se

www.bilprovningen.se